

Fågelperspektiv

Notiser från Falsterbo Fågelstation
Hösten 2018

Ännu en höstsäsong med intensiv bevakning av sträcket såväl genom räkningar av dagsträckande fåglar av alla sorter vid Nabben som ringmärkning av såväl natt- som dagflyttande småfåglar. Resultaten blir ännu en pusselbit i den långsiktiga övervakningen av fågelbestånden, som nu har pågått i 46 (sträckräkning) respektive 39 år (ringmärkning). Inte minst i dessa tider med tydliga och storskaliga förändringar av såväl klimat som naturmiljöer utgör de långa tidsserierna mycket viktig grundforskning.

Ringmärkning – först så gick det ner och sen så gick det upp

Höstens ringmärkningssäsong började tämligen bra både vid Flommen och vid Fyren. Detta var i slutet av juli och då är det många lokala fåglar som märks, innan flyttningssäsongen startar på allvar. Allteftersom vi kom in i augusti sjönk antalen fast de egentligen borde gjort tvärtom. Kunde det vara torkans fel? Kanske häckningen gick bra men att det efterhand blev allt mer ont om föda (insekter). Detta kunde medföra att fåglarna hade svårt att lagra fett inför flyttningen. Vi kontrollerar ju fettmängd hos fåglarna vid märkningen, genom att försiktigt blåsa undan buk fjädrarna. Många var magra och få var riktigt feta. Ännu tydligare blev det när rödhakar och andra europaflyttare började komma i september – de var väldigt magra och väldigt fåtaliga. Då hade ändå den värsta torkan gett med sig.

Varfågel ringmärkt 16 oktober.
Foto: Björn Malmhagen.

Hela detta scenario behöver inte nödvändigtvis bero bara på torkan. Hösten dominerades därtill av västvindar, som inte koncentrerar nattflyttande småfåglar till Näset.

Det blev alltså en usel säsong för de flesta tropikflyttande småfåglar och det drabbar arter som sedan länge har minskat i antal – när hörde någon senast en näktergal sjunga på Näset?

I slutet av september förändrades scenen: Det började dyka upp svartmesar, blåmesar, talgoxar och andra dagsträckare i stora antal. Mesarna är s.k. invasionsarter dvs. vissa år är de många, andra år fåtaliga. Det beror på födotillgång och populationsstorlek. Medan första hälften av hösten endast bjöd på ett par tusen märkta fåglar blev det nästan 16 000 i andra halvlek. Även här kunde man se att fettupplagringen var låg hos många av fåglarna.

I mitten av oktober började höstens enda längre ostvindsperiod. Då kom det massor av kungsfågel, en art vi knappt sett till tidigare under hösten. Ett par kontroller av fåglar med finska ringar tydde på ostligt ursprung, alltså från trakter som inte drabbats så hårt av torka. Det kom även gärdsmysgar och rödhakar – med fett!

Ovanligare (ringmärknings) arter vid Flommen var gråhäger 1, småfläckig sumphöna 3, dvärgbeckasin 1, blåhake 1, vattensångare 1, fältsångare 1, trastsångare 2 och skäggmes 11. Det betyder att sex arter av rörsångarsläktet *Acrocephalus* ingick (fält-, vatten-, säv-, kärr-, rör- och trastsångare).

Ovanligare arter vid Fyren var grönköping 2, ringtrast 1, trastsångare 1, trädgårdsträdskrypare 1 och varfågel 5.

Foto: Björn Malmhagen.

Sträckräkning från nytt vindskydd

Hösten på Nabben präglades generellt återigen av västvindar, vilket leder till att sträcket koncentreras till Fals-ter-bohalvön. Resultatet på 2,2 miljoner sträckande fåglar ligger endast något över medeltalet (1973–2017) vilket främst förklaras av att de tre vanligaste arterna bo-/bergfink, ringduva och vitkindad gås uppträdde fåtaligare än de närmast föregående höstarna.

Rovfåglaorna uppträdde generellt relativt talrikt. Vanligaste arter var sparvhök 28 000, ormvråk 18 000 och röd glada (4 100). Bivråk blev "bara" fjärde talrikast med 3 800 ex. Detta berodde på att vädret under stor del av de gamla fåglarnas flyttning (sista häften av augusti) försköt sträcket och fåglarna koncentrerades inte till Falsterbo. De unga bivråkarna, som flyttar i mitten av september räknades däremot i det näst högsta sedan 1986.

Förekomsten av gnagare i norra Skandinavien var uppenbarligen rätt god, vilket gav fler fjällvråkar, blå kärrhökar och tornfalkar än vanligt. De under senare år alltmer frekventa "nykomlingarna" brun glada och stäpphök slutade i år på 54 respektive 31 ex vilket är höga antal om än inte rekord.

Sex örnararter noterades: havsörn, ormörn, mindre och större skrikörn, kungsörn samt kejsarörn.

Andra bredvingade arter under hösten var ägretthäger, gråhäger och vitstork (från det skånska Storkprojektet) som alla räknades i höga antal medan endast en svart stork sågs. Även tranorna var färre än normalt, sannolikt pga. vinddrift bort från Falsterbo.

Invasionsarter som mesar m.fl. satte sin prägel även på sträcket. Arter som vi känner som "stannfåglar" t.ex. blåmesar, talgoxar och pilfinkar sträckte ut i tusental. T.o.m. ett tjugotal nötväckor gav sig iväg. (Texten förkortad från förlaga av Nils Kjellén)

Alla sifferuppgifter såväl från sträckräkning som ringmärkning finns på vår hemsida.

Återfynd från Sibiriens ishavskust

Den 26 september fick vi ett riktigt extraordinärt återfynd. Det gäller en kustsnäppa, som ringmärktes vid Nabben 2 september 2002 som årsunge.

Femton år och 306 dagar senare, 4 juli 2018, återfångades den som häckande hona på Taymyrhavön av

ryska ringmärkare, dvs. på den sibiriska tundran alldeles vid kanten av Ishavet. Avståndet mellan märk- och fyndplats är 4 003 km. Denna sträcka har kustsnäppan avverkat två gånger om året i 15 år plus två enkelresor. Det blir drygt 128 000 km. Lägg där-

till resan från Falsterbo till övervintningsområdet i Västafrika och det blir ungefär dubbla sträckan. I vilket fall motsvarar den sammanlagda flygsträckan omkring åtta varv runt Jorden. Imponerande!

Kustsnäppans häckningsplats (grön prick) och ungefärliga övervintringsområde (blå prick).
Infälld bild: Den vittberesta kustsnäppan, fotograferad på häckningsplats på Taymyrhavön.

ALLA UTSKICK BLIR DIGITALA

Från och med 2019 kommer vi enbart skicka ut nyhetsbrev och annan information via e-post. Detta innebär att det är viktigt att vi har aktuell e-post till dig som önskar utskick från oss. Så skicka ett e-postmeddelande från din aktuella e-postadress till falsterbo@skof.se med texten "Detta är min aktuella e-postadress" samt namn och adress.

VI PÅ FALSTERBO FÅGELSTATION vill tacka alla våra trogna vänner och supportrar för det gångna året.

**GOD JUL
&
GOTT NYTT ÅR!**